

La precarietat laboral fa un forat als fons de la Seguretat Social

Els ingressos del sistema puguen molt menys que l'afiliació per la baixada de sous i el temps parcial

DANI SÁNCHEZ UGART
MADRID

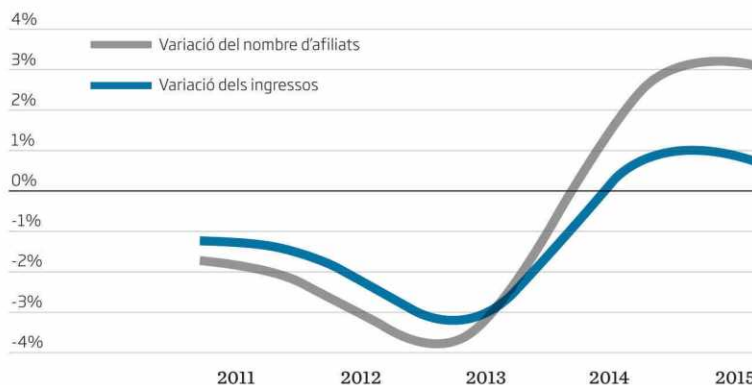
A la col·lecció de dades que demostren que l'increment de l'ocupació a Espanya s'està fent gràcies a llocs de treball precaris, baixos sous i contractes a temps parcial se n'hi afegeix una altra. El creixement dels ingressos de la Seguretat Social cada cop es distancia més de l'augment del nombre d'afiliats al sistema, cosa que, traduït, vol dir que cada persona que aconsegueix feina aporta menys a la caixa amb la qual es paguen les pensions i les prestacions d'atur, perquè cobra menys.

Al setembre els ingressos de la Seguretat Social, exclouent les mútues, van augmentar a Espanya un 0,73% en termes interanuals, mentre que l'afiliació va pujar més d'un 3%. El procés de precarització del mercat de treball espanyol s'està saldant amb una Seguretat Social debilitada, que necessita que s'incorporin al sistema molts més treballadors per aconseguir recaptar el mateix. De fet, mentre que el nombre d'afiliats es va situar al setembre en 17 milions de persones, molt a prop dels que hi havia fa quatre anys, els ingressos totals del sistema encara estaven molt lluny de la xifra que hi havia el 2011. En concret, els drets reconeguts (dinners per cobrar i cobrats) van pujar a 67.879 milions d'euros el novè mes d'aquest any, mentre que en fa quatre eren de 70.543 milions. Així, les xifres de recaptació actuals del sistema encara s'assemblen molt més a les del 2013, el pitjor any de la crisi –quan fins al setembre s'havien recaptat 67.094 milions–, que a les dels anys anteriors, tot i que el nombre d'ocupats és ara superior en més de 800.000 persones.

Si s'amplia el focus s'observa com, al principi de la crisi, quan el nombre d'afiliats queia, ho feia per sobre de la recaptació. Això és així perquè es va expulsar del mercat els menys qualificats i, per tant, amb sous i cotitzacions més baixes. Ara s'ha girat la truita, però amb més virulència, perquè la distància entre nous ocupats i ingressos és encara més gran, cosa que indica que entren al mercat treballadors encara més mal pagats (vegeu gràfic).

El fet que els ingressos no remuntin amb vigor dificulta que la Seguretat Social pugui ser autosuficient. Durant la legislatura de Mariano Rajoy el govern espanyol s'ha

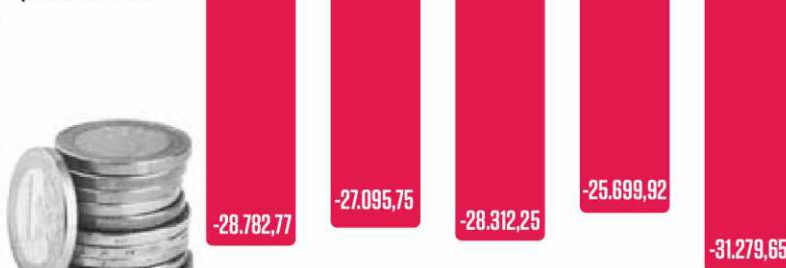
Variació anual de l'afiliació i la recaptació de la Seguretat Social

Recaptació en milions d'euros

Previsió d'ingressos	2011	2012	2013	2014	2015
Previsió d'ingressos	99.325,96	96.304,51	95.406,67	93.089,27	99.159,15
Recaptació	70.543,19	69.208,76	67.094,42	67.389,35	67.879,5

Diferència entre la recaptació prevista i la real

Font: Seguretat Social / Gràfic: E. Utrilla

0,73%

Els ingressos per cotitzacions de la Seguretat Social fins al setembre van créixer un 0,73% si es descompten les aportacions de les mútues.

758 milions

Les tarifes planes i els descomptes a les cotitzacions pensats per estimular la contractació han restat des del gener 758 milions d'euros al sistema.

3,05%

Mentrestant, l'afiliació va créixer quatre vegades més, per sobre del 3%, en un decalatge que s'explica pels sous baixos i la precarietat.

5.291 milions

El sistema tenia al setembre un dèficit de 5.291 milions, un 0,52% del PIB, a punt ja de superar l'objectiu del 0,6% i a falta dels mesos de més despesa.

vist obligat a tirar del Fons de Reserva per pagar les pensions. Ha disposat des del 2012 de 43.000 milions d'euros d'aquesta guardiola, més de la meitat dels diners d'un fons que es va preveure per suplir les necessitats del sistema a partir del 2020, i que ha hagut d'entrar en acció vuit anys abans del previst.

Rajoy confiava que la disminució de l'atur i l'augment del nombre d'ocupats incrementessin la recaptació de la Seguretat Social de manera molt notable, per evitar continuar fent-lo servir. Però les seves previsions queden molt lluny de complir-se. En els pressupostos del 2015 va pronosticar que els ingressos de la Seguretat Social creixerien un 6,8%, a anys llum de la realitat, amb aquest creixement del 0,7%, deu vegades inferior.

Però la precarietat no és l'únic problema d'ingressos que té el sistema. "També hi influeixen els descomptes a les cotitzacions, que el debiliten", explica el professor de la Universitat Pompeu Fabra José García Montalvo. En concret, aquests descomptes, amb mecanismes com la tarifa plana, orientats segons l'executiu a estimular la contractació, han restat gairebé 758 milions d'ingressos fins ara aquest any. A més, la baixa inflació està fent que els salaris dels que ja estan treballant no creixin, o ho facin molt poc, cosa que també resta nous ingressos al sistema.

No es complirà el dèficit

Tot plegat té un impacte en el dèficit. "Els pressupostos de la Seguretat Social contenen una previsió molt ambiciosa de recaptació impulsada per les mesures d'eficiència posades en marxa, però aquestes mesures estan tenint un efecte recaptatori molt limitat", va alertar a l'estiu l'Autoritat Independent de Responsabilitat Fiscal (Airef), que va preveure que la Seguretat Social es desviaria molt de l'objectiu de dèficit, que és del 0,6%. Aquests ambiciosos càlculs ja s'estan desmentint i la Seguretat Social va tenir al setembre un dèficit de 5.291 milions, un 0,52% del PIB, quan faltaven quatre mesos per al tancament de l'exercici –una època complicada amb moltes despeses–. L'organisme tancarà l'any amb un dèficit d'entre l'1% i l'1,5%, segons l'Airef. "El model de llocs de treball fa que el sistema estigui perdent sostenibilitat", lamenta el secretari d'acció sindical de la UGT, Toni Ferrer.